

Nr 216

Av herr **Regnéll m. fl.**, om tillstånd för *Inomeuropeisk Mission* att tullfritt införa vissa flyktingarbeten.

(Lika lydande med motion nr 256 i Första kammaren)

I januari 1958 motionerade dåvarande riksdagsledamöterna Hallén och Rubbestad om tillstånd för organisationen »Inomeuropeisk Mission» att tills vidare tullfritt få införa handarbeten av flyktingar, tillverkade i utlandet av material, som tidigare utförts från Sverige.

I motionen lämnades en kortfattad orientering om det hjälparbete bland flyktingar i Mellaneuropa, som I. M. utan hänsyn till nationalitet eller konfession bedriver alltsedan andra världskriget.

Med några siffror, hämtade ur I. M:s senaste verksamhetsberättelse, kan den materiella hjälpens omfattning antydas:

— fram till den sista juni 1960 hade I. M. i gåvor, anslag och i inkomster på försålda trycksaker o. d. mottagit mer än 23 miljoner kronor,

— under samma tid har till de olika hjälpstationerna, inom Sverige och i utlandet, förmedlats gåvor in natura och distribuerats förnödenheter, inköpta av I. M., på mer än 4 800 000 kg,

— antalet vårddagar för personer, som längre eller kortare tid vårdats på I. M.-hem eller på I. M:s bekostnad på sjukhus o. d., uppgick per samma dag till 1 080 777,

— I. M:s stödjande medlemmar uppgick vid redovisningstillfället till 42 792, en högre siffra än någonsin tidigare.

Sådana — i och för sig imponerande — sifferuppgifter på intressenternas offervilja och ledningens organisationsförmåga ger likväl inte det väsentliga i I. M:s verksamhet. Organisationens initialer uttydes också »Individuell Människohjälp», och sådan hjälp har varit och är organisationens främsta syfte. Motionärerna av år 1958 uttryckte detta sålunda:

I. M. strävar efter att få människan att återvinna tron på sitt värde genom att skapa förutsättningar för henne att verksamt bidra till sin egen och sina medmänniskors förbättrade framtid.

Som exempel på sådan hjälp till självhjälp kan nämnas, att I. M. möjliggjort för många flyktingfamiljer att med egna arbetsinsatser bygga egna hem, dit de kunnat flytta ur baracklivets nerbrytande miljöer. I

sy- och vävstugor, upprättade av I.M., har flyktingmödrar fått tillfälle till nyttig verksamhet och därmed till nytt livsmod. I skomakerier, möbelsnickerier, hushållsskolor har flyktingungdom givits yrkesutbildning och därigenom en chans att bryta sig väg ur flyktinglägren till en normal tillvaro.

En kategori lägerinvånare, som har det särskilt svårt, är de åldriga kvinnliga flyktingarna. För dem har I.M. organiserat en verksamhet, som går ut på att material, inköpt i Sverige, ställs till förfogande för flyktingarna, som efter instruktion av en kringresande handarbetslärarinna utför olika slag av handarbeten. De färdiga arbetena betalas kontant av I.M:s medarbetare. Att inkomsttillskottet — och glädjen att ha gjort ett nyttigt arbete — betyder mycket för dessa flyktingar i deras oändligt torftiga tillvaro har omvitnats av många.

För I.M. uppstår så problemet att finna avsättning för flyktingarnas handarbeten. En del försäljes i Österrike, en del i Tyskland. För huvuddelen måste man dock kunna lita till medverkan i försäljningen från de många svenska intressenternas sida. Handarbetena måste alltså sändas till Sverige.

Under 1950-talet uppgick försäljningsvärdet av dessa till Sverige återförda flyktingarbeten vanligen till något mellan 30 000 och 40 000 kronor om året. Vid försäljningen har I.M. sökt hålla ungefär de priser, som hemslöjdsföreningar i Sverige tillämpar för motsvarande alster.

För I.M., som ju kostnadsfritt tillhandahållit material och instruktör, går denna verksamhet givetvis »med förlust». Någon kommersiell verksamhet är det alltså inte fråga om. 1958 års motionärer ansåg därför på goda skäl, att I.M:s verksamhet intar en särställning och att riksdagen borde besluta om tillstånd för I.M. att tills vidare tullfritt få till Sverige införa de ifrågakvarande flyktingarbetena.

Bevillningsutskottet uttalade i sitt betänkande, att I.M:s verksamhet vore värd allt stöd och att det i och för sig vore angeläget att icke upprätthålla onödiga hinder för den försäljning, som genom I.M. sker i Sverige av flyktingarbeten. Med hänvisning till att beslut om tullfrihet skulle kunna bli prejudicerande, ansåg utskottet likväl att motionen borde avslås. Efter en debatt, där flera talare uttalade sig till förmån för motionen, avslogs den av riksdagen.

När vi nu på nytt aktualiserar frågan, beror det på att nya omständigheter kan redovisas.

Först kan nämnas, att frågans betydelse vuxit för I.M. genom att verksamheten intensifierats. För 1960 redovisas en försäljning av drygt 80 000 kronor. I tull har erlagts 5 391 kronor. Därutöver har i omsättningskatt erlagts ungefär 3 300 kronor. Den samlade fiskala belast-

ningen på verksamheten har alltså under året uppgått till ca 8 700 kronor.

Vidare kan konstateras, att det under senare år kommit att framstå som en alltmera självklar sak, att även skattemedel bör kunna disponeras för internationell humanitär verksamhet. Redan vid tidpunkten för 1958 års motion hade, som i kammardebatten påpekades, principen godtagits genom den tullfrihet för vissa importvaror, som Rädde barnen beviljats med intervaller på två år. Den tjänstebrevsrätt, som lämnats vissa humanitära organisationer, kan också i sammanhanget nämnas. Prejudikat finns alltså strängt taget redan. Å andra sidan är det tydligt, att det är ett mycket litet fåtal organisationer som skulle kunna komma i fråga för särbestämmelser, motiverade av arten av deras humanitära verksamhet.

I det fall, som här ånyo aktualiseras, rör det sig om en organisation, som genom intressenternas offervilja, i arbetsinsats och i pengar, utan några som helst kostnader för det allmänna presterat en storartad hjälpverksamhet. För samhället synes det vara angeläget att undanröja sådana hinder för organisationens verksamhet, som dels kan framstå som utslag av bristande förståelse för arbetets betydelse, dels innebär en minskning av resurser, vilka annars kunnat utnyttjas för trängande angelägna ändamål.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte meddela organisationen »Inom-europeisk Mission» tillstånd att tills vidare till riket tullfritt införa sådana flyktingarbeten, som tillverkats vid I. M:s i utlandet belägna hjälpstationer.

Stockholm den 25 januari 1961

C. G. Regnéll

Ulla Lidman-Frostenson

Manne Ståhl

Eric Nelander

Bengt Bengtsson

Carl Eric Hedin

Stig Alemyr

Johannes Antonsson

Ingemar Andersson